

Eenzijdigheid

Stokt de emancipatie van vrouwen, moeten we gewoon wat geduld hebben of geven we gehoor aan het hier en daar opstekende verlangen naar traditionele rolpatronen? Terwijl er in de afgelopen honderd jaar voor vrouwen - althans in het algemeen en in de Westerse cultuur - veel ten positieve is veranderd, leven we feitelijk nog steeds in een mannenwereld. Vrouwen bekleden daarin een tweederangspositie. Dit is niet altijd en overal zo geweest, het is ook niet per se natuurlijk en ook niet door God bedacht. Daarover later meer. Dat de helft van de mensheid niet echt mee mag doen is voor ons allemaal niet productief. In de eenzijdige wereld die erdoor is ontstaan lopen we volledig vast. Onze geschiedenis is door mannen gemaakt, althans door een selecte groep mannen. In het algemeen met een witte huid, heteroseksueel en fysiek gezond van lijf en leden. Men kan dit de 'maatmens' noemen: de mens die in alle opzichten het uitgangspunt is, de mens die de wereld en alles dat zich daar op en in bevindt vanzelfsprekend bezit. Inmiddels is en wordt er behoorlijk aan de stoelpoten van dit beeld gezaagd en daar worden we collectief onrustig van. Formeel hebben we het ene land - dat van patriarchaat, hiërarchische verhoudingen en mannelijke dominantie - (deels) verlaten. In het andere land - dat van gelijkwaardigheid en diversiteit - zijn we nog niet aangekomen. Nu wil een deel van ons terug naar waar we vandaan zijn gekomen en anderen willen vooruit.

Alle inspanningen gedurende honderd jaar ten spijt is er qua echte gelijkwaardigheid van vrouwen en mannen nog onvoldoende vooruitgang geboekt. Wat maakt het zo moeilijk om

echt naar een meerzijdige, meer diverse samenleving te groeien? Daar is niet één reden voor aan te wijzen, het leven is complex en de werkelijkheid bestaat uit ontelbare lagen. Wanneer we in het mannelijke denken blijven steken, waarover later in dit boek meer, gaan we uit van lineaire processen. We zien het leven - de werkelijkheid - als een rechte lijn van constante groei, vooruitgang en voortgaande ontwikkeling met noodzakelijkerwijs focus, ongeduld en actie. Het echte leven is zo helemaal niet. Dat is eerder circulair. Ook daarin zien we vooruitgang en ontwikkeling. Trager dan - sommige - mensen zouden willen. In het echte leven is er altijd een ritme. Van seizoenen, van nieuw leven en afsterven. Nieuw leven wordt schijnbaar afgebroken, komt toch weer op en na vele jaren is een klein boompje groot. Religies hebben deze circulariteit goed begrepen en voor mensen ook gemarkeerd en hanteerbaar gemaakt met jaarlijkse feesten, rituelen en overgangen. Zo ontstond een langzaam en permanent draaiend rad dat mensen hoop, structuur en houvast heeft gegeven.

Het feminisme heeft ingezet op de economische zelfstandigheid van vrouwen. Blijkbaar is de gedachte geweest dat als vrouwen financieel gelijk zijn aan mannen, er geen vraagstukken van emancipatie meer zijn. We weten nu dat dat niet zo is. Volgens sommigen ligt dat aan de mannen, ze doen niet voldoende mee. Er is echter ook een andere kwestie. Door vrouwen aan te moedigen om te worden als mannen verliezen we een deel van vrouwelijkheid en de kracht daarvan. We maken haar onzichtbaar. Islamitische feministen hebben kritiek op juist dit deel van het Westerse feminisme dat ze als te beperkt ervaren. Streven naar meer balans - minder eenzijdigheid - in het algemeen zou goed zijn voor de wereld, voor iedereen. Dan

is het niet handig om vrouwen in een mannelijke mal te persen. Vrouwelijkheid en de kracht daarvan worden dan niet benut om de eenzijdige mannelijke cultuur wat af te zwakken en op die manier de mensheid als geheel te versterken.

Vrouwen van mijn generatie hadden geen keus, zij mochten in het mannelijke systeem meedoen, meer was het niet. Zij hadden niet de macht of de luxe om naast, binnen of tegenover het dominante mannelijke systeem een ander verhaal te zetten. Dat is nu anders. Omdat we de wereld waarin we leven als zo vanzelfsprekend ervaren is het soms wel lastig om aan te wijzen waar de mannelijke patronen precies zitten en wat dit voor gevolgen heeft. Feit is dat zelfs als er evenveel vrouwen als mannen aan het werk zijn, de manier waarop we dat doen mannelijk blijft. We zijn daarin vaak onbewust onbekwaam, we nemen dingen aan als 'natuurlijk' of 'noodzakelijk' of als een gegeven. Terwijl de manier waarop we leven toch echt een gevolg is van keuzes die mensen (mannen) hebben gemaakt. En dat dan gedurende eeuwen. Om uit de bestaande mannelijke patronen te geraken is er in elk geval meer nodig dan enkel te accepteren dat vrouwen 'mee mogen doen met de mannen'. Een niet zo onbelangrijke vraag is wat mensen - vrouwen zowel als mannen - ermee winnen als de wereld waarin zij leven diverser zou zijn. Wordt dat leven dan - voor iedereen - leuker, beter, mooier? Het fijne is dat wanneer vrouwen niet meer als tweederangs personen worden gezien, dit ook positieve invloed op andere mensen die niet aan het beeld van de maatmens voldoen. Ook daarover later meer.

In 2022 publiceerde de Arbeidsinspectie de *Delphistudie risico-factoren en maatregelen intern ongewenst gedrag*. Bedoeld om